

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

Številka: 091-70/2009-18

Datum: 23. 9. 2010

URAD VLADE RS ZA KOMUNICIRANJE

gp.ukom@gov.si

Zadeva: Predlagam.vladi, predlog 968: nevtralnost - odgovor

Zveza: vaš dopis št. 092-167/2010/1, z dne 1. 9. 2010

V Ministrstvu za obrambo smo proučili predlog, da država razglasi nevtralnost in razloge, ki jih je za ta predlog navedel predlagatelj. Pri tem ugotavljamo, da je predlog nastal brez strokovnih podlag in da obsega več predlogov in konceptov, ki nimajo realne osnove in bi njihova realizacija v najboljšem primeru poslabšala obstoječi varnostni položaj Republike Slovenije.

1. Nevtralnost

Status nevtralnih držav je povezan s priznanjem nevtralnosti drugih držav. Razglašena je lahko z večstransko mednarodno pogodbo ali z ustavnim določilom združenim s priznanjem velesil, kar je v preteklosti bila tudi posledica določenih zgodovinskih okoliščin. Avstrija, Švica, Švedska, Finska in Irska so države, ki so takšen status pridobile v preteklosti, čeprav se tudi one v sodobnem varnostnem okolju srečujejo z varnostnimi problemi in izzivi kompleksnih groženj in tveganj. O popolni nevtralnosti na tem področju pravzaprav ne moremo govoriti, saj so Avstrija, Irska, Finska in Švedska članice EU, skupaj s Švico pa sodelujejo tudi v Partnerstvu za mir v okviru Nata. Poleg tega te države sodelujejo v okviru instrumenta Skupne varostne in obrambne politike EU in skladno s svojimi zmožnostmi sodelujejo na kriznih območjih, vse tudi v Afganistanu. Avstrija, Finska, Irska in Švedska v Afganistanu kot partnerske države sodelujejo tudi v okviru Natovih sil ISAF, in sicer Švedska s 530, Finska z 80, Irska s 6 in Avstrija s 3 pripadniki. Vse to od omenjenih nevtralnih držav zahteva, da se v določeni meri odrekajo tradicionalni nevtralni drži.

Sodobno mednarodno okolje je kompleksno, dinamično, soodvisno, podvrženo nepredvidljivim spremembam in ima globalne razsežnosti. Spreminjata pa se tudi narava in koncept nacionalne varnosti, saj si v sodobnem mednarodnem varnostnem okolju nobena država svoje varnosti ne more več zagotavljati povsem samostojno. V takih okoliščinah delovanja mednarodne skupnosti ni realnih možnosti, da bi Slovenija učinkovito zagotavljala svojo varnost s statusom nevtralnosti. Poleg tega pa se vse bolj pojavlja tudi neskladje med statusom nevtralnosti ter modeli zagotavljanja varnosti v okviru kolektivne obrambe in kolektivne varnosti, ki danes v evroatlantskem prostoru predstavljajo največjo možno garancijo varnosti države.

Poudariti je treba, da status nevtralnosti nikakor ne pomeni stroškovno ugodne politike, saj tako v preteklosti kot tudi danes te države za zagotavljanje svoje varnosti vzdržujejo dokaj močne oborožene sile, obrambnim izdatkom, gledano na prebivalca, pa vse razen Irske namenjajo precej več kot Slovenija.

2. Obrambna politika in obrambni izdatki

V vseh kompleksnih sistemih vedno obstaja možnost izboljšav, kar nedvomno velja tudi za Ministrstvo za obrambo. S tem namenom smo v letu 2009 izvedli Strateški pregled obrambnega resorja, ki je med drugim izpostavil tudi vrsto predlogov ukrepov za izboljšanje in povečanje učinkovitosti dela obrambnega resorja ter izpolnjevanje njunih ustavno in zakonsko določenih nalog.

Dejstvo je, da si v sodobnem, kompleksnem in nepredvidljivem okolju 21. stoletja, ko so grožnje asimetrične in multiplikativne, nobena država ne more zagotavljati svoje varnosti in obrambe sama oziroma z vidika omejenih finančnih virov za razvoj potrebnih vojaških zmogljivosti, zato je nujno potrebno povezovanje in partnersko sodelovanje ter večnacionalno sodelovanje v različnih projektih. S tega vidika se je Slovenija odločila, da vstopi v Nato, kjer so vse države zavezale, da si bodo pri obrambi pomagale in sodelovale. Treba je razumeti, da je treba v vsako partnerstvo, tako tudi v Nato, prispevati določen vložek oziroma prispevek po načelu sorazmeme in pravične delitve bremena, kjer bo v zameno za ugodnosti in prednosti skupne varnosti in obrambe, svoj ugled in vpliv zanesljivega partnerja ohranila in krepila le preko lastnega, sorazmernega prispevanja v skupno obrambo, v katero se je zavezala s članstvom.

S tega vidika Slovenija tudi transformira svoje sile v po obsegu majhne, profesionalne, mobilne in visoko pripravljene oborožene sile, ki z zagotavljanjem zmogljivosti za vojaško obrambo uresničuje zastavljene obrambne interese in cilje ter v največji meri prispeva k udejanjanju obrambne politike Republike Slovenije.

Izpostaviti je treba tudi dejstvo, da se dejavnost obrambnega resorja financira iz državnega proračuna in da je z vidika obstoječe finančne krize nujno dati večjo prioriteto socialnim izzivom države. Zato so se v letu 2009 v okviru dveh rebalansov finančna sredstva Ministrstva za obrambo že znižala za 13 % (skupaj za skoraj 80 mio EUR). Poudariti je treba tudi dejstvo, da so obrambni viri, ki jih danes namenjamo za vzpostavitev in razvoj obrambnega sistema namenjeni vzpostavitvi zmogljivosti, ki bodo v uporabi naslednjih 20 in več let. Ker varnostnih razmer čez 20 in več let ne moremo napovedovati iz današnjega vidika je smotno, da se pri tem upošteva mnenje in nasvete stroke in da se tudi na področju varnosti in obrambe ohrani dolgoročno vizijo. Obseg obrambnih izdatkov RS se je v preteklih letih gibal med približno 1,5 in 1,6 % BDP, kar Republiko Slovenijo uvršča v povprečje članice Nata. Tudi obseg infrastrukture se prilagaja realnim dolgoročnim potrebam obrambnega sistema in temelji na koncentraciji zmogljivosti tako vojaške kot nevojaške infrastrukture, ki je v stalni uporabi ter postopnem opuščanju objektov na neperspektivnih lokacijah. S tega vidika racionalizacija obsega in strukture obrambnega sistema posledično pomeni tudi prenos oziroma odprodajo neperspektivnih nepremičnin lokalnim skupnostim v njihovo nameriško rabo. Ta proces poteka že od osamosvojitve dalje.

3. Ministrstvo za obrambo

Dinamično spreminjanje sodobnega varnostnega okolja ter kompleksnost varnostnih groženj in tveganj v njem, zahtevajo tudi organizacijsko povezanost posameznih resornih politik, pomembnih z vidika zagotavljanja nacionalne varnosti, v skladno celoto ter organizacijsko prožnost in prilagodljivost sistema nacionalne varnosti in njegovih podsistemov. Le tako je

mogoče zagotoviti skladno in pravočasno odzivanje države na celoten spekter sodobnih virov ogrožanja in tveganja nacionalne varnosti.

V Resoluciji o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 27/10), ki predstavlja temeljni razvojno-usmerjevalni dokument na področju nacionalne varnosti, so med drugim določena izhodišča za najpomembnejše spremembe organiziranosti sistema nacionalne varnosti in potrebne dopolnitve pri vodenju tega sistema. Upoštevane so ocene in napovedi za obdobje do leta 2015 oziroma 2025. V njej je jasno opredeljeno, da zagotavljanje nacionalne varnosti Republike Slovenije temelji na delovanju obrambnega sistema, sistema notranje varnosti ter sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami kot podsistemov sistema nacionalne varnosti. Navedeni (pod)sistemi se bodo tudi v prihodnje nadgrajevali in povezovali v skladno celoto z namenom povečevanja učinkovitosti in racionalnosti celotnega nacionalnovarnostnega sistema, ne predvideva pa se njihovo združevanje na resorni ravni.

Namen obrambnega sistema Republike Slovenije je zagotavljanje obrambne sposobnosti ter varovanje in obramba temeljnih vrednot slovenske države in družbe prek uresničevanja njenih obrambnih interesov in ciljev. Za učinkovito delovanje obrambnega sistema so potrebni celovitost njegove strukture, ustrezna organiziranost, učinkovito upravljanje, vodenje in poveljevanje, ustrezna stopnja pripravljenosti in odzivnosti ter skladen razvoj vojaških in nevojaških zmogljivosti, ki bodo zmožne integriranega in skupnega delovanja v nacionalnem in mednarodnem okolju. Zato je za vodenje in upravljanje tako kompleksnega obrambnega sistema ter sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v skladu z Zakonom o državni upravi (35. člen) vzpostavljeno Ministrstvo za obrambo, Ministrstvo za notranje zadeve pa za vodenje in upravljanje sistema notranje varnosti (34. člen).

Mag. Uroš Krek
državni sekretar

Poslano:

- naslovu
- DOP (v vednost)

Vloženo:

- v zadevo